

Aby kompost pěkně zrál

Je čas založit poslední letošní kompost. Nebo vylepšit stávající a uložit ho k zimnímu spánku, během kterého může spokojeně zráť, aby na jaře posloužil živinami.

TEXT JANA BUCHAROVÁ | FOTO SHUTTERSTOCK

Příroda zakládá všudypřítomný kompost především na podzim, kdy opadá listí a nadzemní části mnohých rostlin usychají. Na zahradě ji napodobujeme, odpad ovšem soustředíme na jedno místo a z něj poté na záhony. Kompost je základem budoucí úrody, a pokud ho dobře namícháme a uložíme, dočkáme se výživné, kypré prsti třeba již na jaře. Na zahradě i v domácnosti můžeme nalézt i užitečné přísady, které kompost ještě vylepší a zrání urychlí.

Dobrý základ

Základem dobře zrajícího, kvalitního kompostu je vyvážený poměr uhlíku a dusíku – materiály, které jsou bohatší na **uhlík**, by měly převažovat.

Patří mezi ně listí, sláma, piliny, papír. Kompost z nich je pěkně vzdušný – ale pokud budou chybět materiály bohatší na dusík, rozklad bude pomalý a výsledný substrát chudý. Velkou porci **dusíku** obsahuje čerstvá tráva, trus a moč, zbytky hrachu a fazolí. Na dusík bohaté materiály by v kompostu neměly chybět, ovšem pokud by převažovaly, promění se obsah ve slizkou zapáchající hmotu. Rozklad probíhá anaerobně a nevábně. Přesto nakonec doběhne a výsledek používat lze, ovšem na dusík paradoxně bohatý být nemusí – spousta ho totiž unikla ve formě čpavku. Materiály bohaté na dusík a uhlík je třeba dobře promíchat. Vyvážený, pro kompostování ideální poměr najdeme u sena, slamnateho hnoje, většiny kuchyňského odpa-

du. Pokud materiály předem podrtíme či nasekáme, bude rozklad rychlejší.

Labužnické přísady

Jestliže máme dobrý základ, můžeme kompost ještě vylepšit různými ingrediencemi.

Kamenné moučky, které se i u nás začínají pozvolna používat, ačkoli zatím nejsou k dostání zcela běžně, mohou být velmi užitečným doplňkem minerálů (podrobně jsme o nich psali v zářijovém Receptáři). Již tradiční a dostupný je dolomitický vápenec, zdroj vápníku a hořčíku, který můžeme využít rovněž, jen k vyložené kyselomilným rostlinám pak výsledný substrát vhodný nebude. Ovšem jinak je vápník v kompostu velmi prospěšný, podpoří bakterie v práci a vyrovnává pH. Zdroje jako mletý vápenec či drcené vaječné skořápky dodají kompostu více složek než pálené vápno, které navíc může působit zbytečně agresivně. Jednotlivé vrstvy kompostu stačí moučkami lehce poprášit a zamíchat.

Dalším přírodním zdrojem minerálů je **dřevěný popel**, který je uvolňuje ještě rychleji než kamenné moučky. Pokud topíme dřevem, máme ho dostatek. Kvůli obsahu vápníku pro něj platí totéž, co pro vápenec, jinak je ovšem příměsí velmi prospěšnou. Měli bychom ho však na kompost důkladně rozprášit a promíchat tak, aby v něm nezůstaly hroudy nebo větší shluky popela. Ty pak v kontaktu s vodou tvoří draselný luh, který pro mikrobiální život a rozklad kompostu příznivý není. (Jeho služby ovšem můžeme využít při čištění začouzeného skla krbových kamen – stačí na namočený papír nabrat trochu popela a staré saze mizí se skla jako mávnutím kouzelného proutku. Obyčejný popel spolehlivě nahradí speciální přípravky na čištění.)

Stejně jako mnohé z nás ráno povzbudí káva nebo čaj, proces zrání nakopne **startér**. Pracovité mikroorganismy si sice kompost najdou samy a jsou přítom-

Za sucha zaléváme

KOMPOSTÉR – OHRÁDKA, NEBO HROMADA?

Úspěšně lze kompostovat všemi způsoby. Pro malé zahrady jsou ideální kompostéry, ale měly by být alespoň dva – zatímco v jednom hmota zraje, druhý můžeme doplňovat. Pokud máme odpadu více, nakrmíme s ním i větší ohrádky. Jejich výhodou oproti volné hromadě je, že drží materiál pospolu. Příliš malá nebo nízká kupka totiž nevytvoří v první fázi rozkladu žádoucí teplo. To proces zrání urychlí a zlikviduje i houbové choroby či semena plevelů. Kompost nikdy neoddelujeme od země pevnou podlahou. Stěny mohou být jak jednoduté, tak vzdušné, s mezerami mezi latěmi. U dobře namíchaného kompostu není postranní větrání nutné. Může sice k provzdušnění přispět, ovšem na druhou stranu v mezerách rád raší plevel. Menší části kompostu tudy mohou také vypadávat, proto vzdušnou ohrádku doplníme pletivem.

Ovšem i na volné hromadě lze kompostovat, pokud bude kolem 2 m široká a 1,5 m vysoká ohrádka o libovolné délce. Nižší a užší by v sobě nevytvořila potřebné teplo, ovšem větší by již nebyla dostatečně vzdušná. Vyplatí se jí po založení přikrýt kabátkem na zimu, například z vrstvy slámy či listí. Navrchu ji ještě můžeme zajistit rohoží nebo starým kobercem. Pro vytvoření tepla je užitečné i překrytí černou fólií, zvláště za slunného dne. Je však třeba ji pravidelně odstraňovat, a kompost tak vyvětrat. Stejně můžeme svrchu přikrýt i kompostovací ohrádku.

Dřevěný popel prospěje i kompostéru

Vzdušná ohrádka nabízí více prostoru

Podzimní zahrada kompost snadno nakrmí

né i na materiálech, které do kompostu vkládáme, ale vždycky se může hodit násada, která se rychle namnoží, proces urychlí a kvalitu. Lze vyzkoušet běžně dostupné startéry, násady mikroorganismů namíchané pro tento účel, nebo přimíchat pár lopat kompostu, který je již zčásti rozložený. Poslouží obvykle stejně dobře a je zdarma – ovšem ne vždy ho máme k dispozici.

Pokud je kompost správně namíchaný a voda má z ohrádky kudy odtékat, nemusíme se bát přemokření. A pokud neprší a vložili jsme suché listí, prospěje kompostu zálivka. Buď vodou, nebo ještě prospěšnějším kopřivovým zákvasem či zkvašeným a silně naředěným drůbežím trusem. Poslouží zároveň jako zdroje živin, doplní dusík i další cenné složky, a navíc bude do jisté míry působit i jako startér zrání.